

REDUCEȚI ABANDONUL ȘCOLAR!
cu integrarea principiului:
Școala reduce discriminarea!

ROMII MERG LA ȘCOALĂ!
cu principiul diversității încorporat:
Cine face diferența?

Publicat în cadrul proiectului
„Inițierea de Grupuri locale de
Educație parentală nonformală și
transfer multiregional de bune practici
pentru promovarea incluziunii sociale
a copiilor și tinerilor aflați în situații
familiale de risc - GLEP”

Proiectul „Inițierea de Grupuri locale de Educație parentală nonformală și transfer multiregional de bune practici pentru promovarea incluziunii sociale a copiilor și tinerilor aflați în situații familiale de risc - GLEP”, RO 10-PEH078//33H/SEE/29.07.2015 Act adițional nr. 3-PLUS-29.04.2016, din cadrul Programului RO10 „Copii și tineri aflați în situații de risc și inițiative locale și regionale pentru reducerea inegalităților naționale și pentru promovarea incluziunii sociale” (CORAI), finanțat prin intermediul GRANTURILOR SEE 2009-2014, COERENT”.

REDUCEȚI ABANDONUL ȘCOLAR!

În urmă cu cinci ani, Comisia Europeană a organizat un grup de lucru privind abandonul școlar, reunind factori de decizie și practicieni din aproape toate țările UE, Norvegia, Islanda și Turcia, analizând exemple de bune practici din Europa și promovând schimbul de experiență. [1] Acesta a fost un prim pas, al țărilor Uniunii Europene, în încercarea de a stabili o strategie comună de a reduce rata abandonului școlar la mai puțin de 10% până în 2020.

Ministerul Educației Naționale din România se preocupă de problematica abandonului școlar și finanțează proiecte care își

propun reducerea și corectarea fenomenului de părăsire timpurie a școlii. Aceeași preocupare o are și Fondul Român de Dezvoltare Socială (FRDS) care finanțează inițiative locale și regionale spre diminuarea inegalităților naționale în rândul copiilor și tinerilor.

Așa cum demonstrează statisticile și rapoartele privind starea învățământului în România, elaborate de către Ministerul Educației Naționale, se păstrează în continuare valori ridicate ale ratei abandonului școlar, în special la nivelul învățământului gimnazial din

mediul rural. În plus, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul, atât ca un efect direct al evoluțiilor demografice (scăderea constantă a populației în vârstă de școlarizare 0-14 ani și a populației tinere de 15-24 ani, cu estimări de reducere accentuată până în anul 2020) dar și ca urmare a situațiilor de neșcolarizare sau cele de renunțare prematură la studii.

Abandonul școlar are drept consecințe șomajul, excluziunea socială și sărăcia. Există multe motive pentru care unii tineri renunță prematur la studii: probleme personale sau familiale, dificultăți de învățare sau o situație socio-economică nefavorabilă. Alți factori importanți ar fi sistemul de învățământ, mediul școlar și social.

Nefiind vorba de un singur motiv, soluțiile nu sunt ușor de găsit. Politicile de reducere a abandonului școlar trebuie să aibă în vedere factorii declanșatori și să coreleze politicile educaționale și sociale cu activitățile organizațiilor de tineret și cu aspecte legate de sănătate, cum ar fi consumul de droguri sau

problemele psihice și emoționale. [1]

Pentru creșterea gradului de incluziune socială a grupurilor vulnerabile, politicile sociale au luat în atenție facilitarea accesului la resursele sociale, atât prin educație non-formală individuală cât și prin mobilizarea resurselor locale, prin parteneriate și acorduri de colaborare, trecându-se de la forme pasive de intervenție (prin oferirea de prestații sociale) la o intervenție bazată pe creșterea nivelului de motivare și participare al grupului țintă vizat la propriul proces de incluziune socială.

Problematica copiilor aparținând etniei rome continuă să preocupe atât autoritățile române cât și pe cele internaționale. Apartenența la etnia romă crește cu 37% riscul unui copil de a fi sărac. Studiile arată, de asemenea, că aproximativ 40% dintre copiii rome beneficiază de hrană insuficientă.

Aproximativ 28% dintre copiii /tinerii rome între 15 și 19 ani sunt căsătoriți, situație cu un impact negativ asupra participării școlare, accesului la piața muncii a tinerelor familii și a oportunităților următoarelor

generații de copii.

În același timp, o serie de decalaje între acești copii și cei ne-roomi apar în ceea ce privește participarea la educație și performanțele școlare, astfel încât participarea la educația preșcolară a copiilor romi este de două ori mai scăzută decât a celorlalți copii (37% față de 63%), o rată mai ridicată, de peste 50%, fiind înregistrată în cazul copiilor de 6 ani.

La nivelul copiilor de vârstă școlară, mai mult de 15% se află în afara școlii: 6,9% au întrerupt

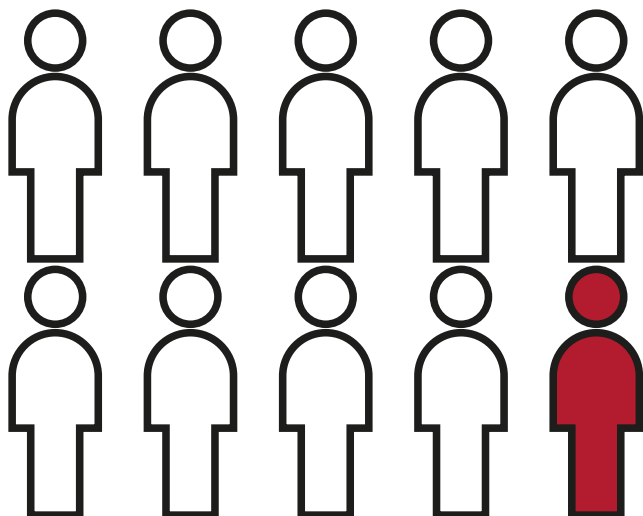
studiile, iar 8,9% nu au fost înscriși niciodată. 14,2% dintre copii nu frecventează deloc școala unde sunt înscriși sau nu merg regulat la studii. 16,3% dintre copiii romi repetă clasa, de trei ori mai mulți decât copiii ne-romi care trăiesc în aceleași zone. La nivelul de învățământ secundar superior (16-19 ani), participarea copiilor romi e de patru ori mai scăzută.

Un studiu pe tema „Abandonul școlar în rândul copiilor și tinerilor – cauze, rolul factorilor individuali și instituționali” [2], realizat de Acmodo Group în

octombrie 2015, în cadrul proiectului "Credem în viitorul tău! - Prevenirea și corectarea fenomenului de părăsire timpurie a școlii în rândul copiilor și tinerilor cu domiciliul în foste zone industrializate din Regiunea de Nord-Est și Sud-Est", POSDRU/181/2.2./S/ 153962 arată că majoritatea copiilor reproduc modelul comportamental al părinților, inclusiv în ce privește participarea școlară:

- 1 din 10 părinți ai copiilor cu risc de abandon școlar nu au școală deloc;
- 1 din 10 părinți ai copiilor cu risc de abandon școlar au absolvit doar școala primară;
- 50% dintre părinții copiilor cu risc de abandon sunt casnici.

ȘCOALA REDUCE DISCRIMINAREA!

Pentru a combate discriminarea în domeniul accesului la educație, principalele măsuri se referă la creșterea nivelului de informare cu privire la nediscriminare, egalitate de șanse și diversitate, adică prin includerea acestor informații în manualele școlare (81%). În completarea acestei măsuri vin și campaniile de prevenire și combatere a discriminării realizate la nivelul școlii pentru copii și părinți. De asemenea, implementarea unui sistem de recompensare a cadrelor didactice în raport cu performanțele obținute de copii din grupurile vulnerabile poate crește nivelul de incluziune și accesul la educație. Rezultate, observații și recomandări cu privire la studiul "Abandonul școlar în rândul copiilor și tinerilor – cauze, rolul factorilor individuali și instituționali" [3].

Pentru a preveni și înlătura aplicarea acțiunilor discrimi-

native în instituțiile de învățământ sunt necesare măsuri în ceea ce privește aplicarea unor politici și practici în sistemul educațional în vederea prevenirii discriminării; adaptarea curriculei școlare la necesitatea de prevenire și înlăturare a discriminării; elaborarea și implementarea unui program de prevenire a discriminării, adresat tuturor actorilor din sistemul învățământului: profesorilor, elevilor și părinților.

Acest program poate fi realizat în trei direcții: prevenirea primară, prevenirea secundară, prevenirea terțiară.

- Activitățile de prevenire primară pot fi adresate profesorilor, copiilor și părinților în scopul informării lor în acest domeniu și formării atitudinilor și abilităților speciale.

- Activitățile de prevenire secundară a discriminării se referă la acțiunile și măsurile luate de instituțiile de învățământ pentru a oferi sprijin copiilor din grupuri cu risc sporit de a deveni victime ale discriminării sau de a realiza acte discriminative.
- Prin activitățile de prevenire terțiară, cadrele didactice ar trebui să urmărească scopul de a reduce posibilitățile de repetare a situației de discriminare, precum și a diminua consecințele acesteia asupra copilului. [4]

Referințe

[1] http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-school-leavers_ro.htm

[2] Rezultate, observații și recomandări cu privire la studiul „Abandonul școlar în rândul copiilor și tinerilor – cauze, rolul factorilor individuali și instituționali”, realizat de Acmado Group pentru Fundația Solidaritate și Speranță în cadrul proiectului POSDRU/181/2.2/S/153962, octombrie 2015, pag.18

[3]http://nediscriminare.ro/uploads_ro/175/Draft_Strategia_nationala_de_prevenire_si_combatere_a_discriminarii_2015-2020.pdf, pag. 6

[4] <http://drepturi.md/ro/ce-poate-face-scoala-pentru-a-preveni-discriminarea>

ROMII MERG LA ȘCOALĂ!

Educația incluzivă este esențială, fiind fundamentul unei societăți armonioase și pacifiste.

Educația interculturală constituie o abordare pozitivă a diferențelor, utilizând principiul „toți diferiți, toți egali”

CINE FACE DIFERENȚA?

Promovarea unei abordări incluzive:

- Un sistem educațional incluziv care oferă “educație pentru toți”, recunoaște dreptul tuturor copiilor de a fi educați împreună și consideră că educația tuturor copiilor este la fel de important;
- Planul de dezvoltare școlară care include tratamentul echitabil al copiilor romi;
- Un plan de acțiune care prevede măsurile exacte de prevenire a segregării și a altor manifestări de

tratament inechitabil;

- Adoptarea unor norme de conduită privind includerea;
- Eliminarea comportamentelor de intimidare.

Promovarea unei perspective multiculturale:

- Un curriculum intercultural care folosește perspective culturale diferite și încurajează elevii să reflecteze și să analizeze critic modul în care acționează prejudecățile și discriminarea.

“Avocații includerii”

- Există stereotipii și idei discriminatorii, mai ales în ceea ce privește minoritățile și persoanele cu nevoi educaționale speciale, fapt pentru care sunt esențiale conștientizarea modului în care prejudecățile și discriminarea acționează în societate și reflectarea asupra ideilor preconcepute preluate pe parcursul vieții, dar și acționarea ca “avocați ai includerii” și confruntarea cu cei care se opun acesteia.

Promovarea sentimentului de solidaritate:

- Conceptul de a aprecia și valoriza diversitatea este atât de important încât trebuie să fie parte integrală a tot ceea ce intervine în școală.

Integrarea este asimilarea unui elev în educația de masă, unde acesta se adaptează (sau nu) politicilor, practicilor și curriculum-urilor existente în școala respectivă. Spre deosebire de aceasta, **incluziunea**

pune accentul pe necesitatea ca sistemul educațional și școlile să se schimbe și să se adapteze pentru a răspunde nevoilor elevilor. Incluziunea reflectă aprecierea diversității și recunoașterea necesității de a dezvolta răspunsuri care să vină în întâmpinarea diversității de nevoi a elevilor.

Conceptul de educație incluzivă a apărut ca urmare a recunoașterii faptului că integrarea nu era suficientă pentru a împiedica marginalizarea copiilor cu nevoi speciale sau a acelor care diferă în alt mod față de „norma” generală.

După familie, **școala** este principalul agent de socializare. La școală, copiii nu numai că dobândesc cunoștințe și aptitudini școlare, ci și învață mult despre propriul lor „cod cultural.”

Discriminarea este ilegală!

Reprezintă încălcarea legii refuzarea accesului la educație a anumitor grupuri sau segregarea lor în clase speciale. Excluderea copiilor din oferta educațională de masă echivalează cu o violare a drepturilor lor fundamentale.

Abordarea incluzivă cere ca școlile să aibă atenția concentrată asupra elevilor, să aprecieze diferențele dintre elevi și să adapteze aceste diferențe.

Educația incluzivă este un drept al omului:

- Toți copiii au dreptul la educație de masă.
- Nici un copil nu trebuie subestimat sau discriminat prin excluderea dintr-o clasă sau școală din cauza etniei, nevoilor speciale sau din cauza unor alte aspecte care îl deosebesc de majoritate.
- Perpertuarea segregării reprezintă utilizarea inechitabilă și deseori insuficientă a resurselor.
- Segregarea îi învață pe copii să fie ignoranți și determină apariția prejudecăților.
- Toți copiii au nevoie de o educație care să îi ajute să dezvolte relații cu diferite categorii de persoane ce provin din diverse medii și care au diferite abilități. Educația trebuie să îi pregătească pentru a trăi și munci într-o societate diversificată.

Pentru ca toți elevii să se simtă valorizați, în siguranță și bineveniți în școală:

Școlile pot:

- implica elevii, părinții și comunitatea locală în dezvoltarea de politici menite să asigure că toți elevii se simt confortabil și în siguranță la școală;
- conveni proceduri clare de răspuns la intimidare și incidente discriminatorii și să se asigure că acestea sunt cunoscute și aplicate în practică;
- să se asigure că curriculum-ul acoperă cunoștințele, abilitățile și valorile pe care copiii trebuie să și le însușească pentru a face față atitudinilor discriminatorii și incorecte atunci când se confruntă cu acestea și îi ajută să devină niște adulți responsabili, care respectă diferențele interindividuale;

- să creeze un mediu școlar primitor, de învățare interesant, incitant, confortabil și plăcut;

Cadrele didactice pot:

- să pună accent pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile cu alți elevi, să folosească metode de predare care încurajează învățarea prin cooperare astfel încât elevii să-și poată ajuta colegii;
- să monitorizeze relațiile sociale și starea emoțională a elevilor;
- să dezvolte la elevi abilități cum ar fi afirmarea convingerilor personale și empatia;
- să ofere informații despre relații, drepturi și responsabilități;
- să cultive valori cum ar fi

deschiderea și respectarea diferențelor;

- să se asigure că aceste abilități, cunoștințe și valori sunt discutate în contextul intimidării și discriminării;
- să utilizeze la clasă strategii care promovează includerea tuturor copiilor.

Elevii pot:

- Vorbi despre intimidare folosind metoda cercurilor de discuții și la consiliile elevilor;
- Să se sprijine reciproc.

...Principiul fundamental al școlii incluzive este că toți copiii trebuie să învețe împreună, oricând acest lucru este posibil, indiferent de dificultățile pe care aceștia le pot avea sau de diferențele care pot exista între ei. Școlile incluzive trebuie să recunoască și să răspundă nevoilor diferite ale elevilor, ținând cont de existența atât a unor stiluri diferite de învățare cât și a unor ritmuri diferite și

asigurând o educație de calitate pentru toți prin intermediul unor curriculum-uri adecvate, a unor măsuri organizaționale, strategii de predare, a unui anumit mod de utilizare a resurselor și parteneriatelor cu comunitățile din care fac parte.

Extras Declarația de la Salamanca și Cadrul de acțiune privind educația pentru nevoi special UNESCO (1994)

**Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului R010 – CORAI,
program finanțat de Granturile SEE 2009 – 2014 și administrat de
Fondul Român de Dezvoltare Socială
www.eeagrants.org
www.granturi-corai.ro**

Editorul publicației: Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava

Adresa: str. Universității nr. 13, 720229 Suceava, România

Tel.: 0230.216.147; **Fax:** 0230.520.080

E-mail: proiect_coerent@yahoo.com

Web: www.glep.usv.ro

www.facebook.com/Proiect-Coerent

Valoarea totală a proiectului: 1.357.315 lei

Data publicării: Septembrie 2016

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a
FRDS și a Granturilor SEE 2009 – 2014; întreaga răspundere asupra
corectitudinii și coerenței informațiilor revine inițiatorilor.